

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

28. februar 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 189 (Alm. del) af 1. februar 2018 stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S)

Spørgsmål

Vil ministeren, på samme måde som i spørgsmål 25, oplyse virkningen på BNP, den offentlige saldo og arbejdsudbud af at gennemføre en opkvalificeringsindsats, hvor 8750 personer årligt fra 2018 og frem mod 2025 påbegynder og gennemfører en erhvervsuddannelse? De tilfældigt udvalgte ufaglærte skal ikke nødvendigvis være i aldersgruppen 25-35 år. Svaret bedes angivet år for år frem mod 2025 og varigt.

Svar

Finansudvalgets spørgsmål nr. 189-192 (Alm. del) af 1. februar 2018 besvares samlet, idet de alle relaterer sig til *Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 25 (Alm. del) af 11. oktober 2017*. I det svar (nr. 25) er der vist et stiliseret eksempel af virkningerne på offentlige finanser, arbejdsudbud og BNP ved et uddannelsesløft af 1.000 personer i alderen 25-35 år fra ufaglærte til faglærte, som gennemføres i perioden 2018-2020. Det er i eksemplet bl.a. forudsat, at uddannelsesudgifter og uddannelseslængde omtrent svarer til gennemsnittet for nuværende EUD-elever, samt at lige dele af EUD-eleverne kommer fra hhv. beskæftigelse og overførselsindkomst, hvilket afspejler den relative fordeling blandt ufaglærte i alderen 25-35 år.

I Finansudvalgets spørgsmål nr. 189 og nr. 190 spørges til virkningerne af et uddannelsesløft af 70.000 personer fra ufaglært til faglært over en årrække. En yderligere – mindre – forskel på spørgsmålene er om uddannelsesløftet frem mod 2025 påbegyndes i 2018 eller 2019. Startåret har lidt betydning for de samfundsøkonomiske effekter af uddannelsesløftet, men forskellene er så beskedne, at der nedenfor alene gennemgås virkningerne af et uddannelsesløft med start i 2019.

I princippet er effekterne indenfor rammerne af det stiliserede eksempel skalerbare med en given faktor, hvis der ses bort fra indfasningstiden, og at der kan være aftagende effekt på marginalen. Det skal dog bemærkes – som også angivet i Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 25 – at effekterne i det stiliserede eksempel bl.a. afhænger af, i hvilket omfang EUD-eleverne kommer fra hhv. beskæftigelse og overførselsindkomst. Hvis det fx lægges til grund, at alle EUD-elever er fuldtidsbeskæftigede inden påbegyndelsen af uddannelsen, vil arbejdsudbuddet falde under uddannelsens grundforløb, ligesom det heller ikke kan lægges til grund at ar-

bejdsuddbuddet øges efter endt uddannelse. Effekten af uddannelsesløftet er i dette tilfælde primært, at produktiviteten øges efter endt uddannelse, hvilket afspejler sig i et højere lønafkast.

Tabel 1 viser effekterne på antallet af EUD-elever og arbejdsuddbuddet i det stiliserede eksempel, hvor der skaleres med en faktor 70 i perioden 2019 til 2027, jf. *Finansudvalgets spørgsmål nr. 190*.

Optaget af EUD-elever på grundforløbet øges med 20.000 personer årligt fra 2019 til 2025, da der er et frafald på ca. 50 pct. fra grundforløb til hovedforløb. Fra 2021 til 2027 vil 10.000 personer årligt afslutte en erhvervsfaglig uddannelse – svarende til et samlet uddannelsesløft på 70.000 personer i 2028.

I 2019 vil der samlet set være en negativ effekt på arbejdsuddbuddet af uddannelsesløftet i det stiliserede eksempel. Det afspejler, at 10.000 personer fra beskæftigelse i 1. halvår 2019 påbegynder et grundforløb (1/2 år), mens kun 5.000 personer fra overførselsindkomst i 2. halvår 2019 påbegynder et hovedforløb (2 1/2 år) og dermed tæller som beskæftigede. Det sidste forhold skyldes frafaldet mellem grund- og hovedforløb. I de efterfølgende år vil den positive arbejdsuddbudseffekt fra personer, der skifter fra en baggrund som modtager af overførselsindkomst til beskæftigelse under hovedforløb¹ være større end den negative effekt fra personer, der skifter fra beskæftigelse til grundforløb. Den positive beskæftigelseseffekt under uddannelsesløftet skyldes derfor, at det forudsættes, at halvdelen af EUD-elever har modtaget overførselsindkomst før uddannelsen påbegyndes. I årene efter uddannelsesløftet er fuldt gennemført i 2028 vil arbejdsuddbudseffekten være ca. 3.900 personer, hvilket svarer til effekten i Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 25 skaleret med en faktor 70.

Der er ikke taget stilling til, om uddannelsesløftet er realistisk eller hvilke konkrete initiativer, der kunne bidrage til at realisere løftet.

I *tabel 1* er der desuden vist, at arbejdsuddbuddet vil falde med 10.000 personer i perioden 2019 til 2025, hvis det alternativt i det stiliserede eksempel lægges til grund, at alle elever er fuldtidsbeskæftigede forud for uddannelsen. Det afspejler i eksemplet, at personer under grundforløb (skoleforløb) ikke indgår i beskæftigelsen.

¹ Elevlønnen vil typisk være omkring 20.000 kr. pr. måned for elever der er fyldt 25 år.

Tabel 1

Stiliseret eksempel – virkning på EUD-elever og arbejdsudbud 2019-2061 ved et løft af 70.000 personer fra grundskole til erhvervsfagligt uddannelsesniveau

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028-2061
1.000 personer										
EUD-elever	<i>Hvis halvdelen af elevoptaget er fra overførselsindkomst</i>									
Optag	20	20	20	20	20	20	20	0	0	0
Bestand	15	25	35	35	35	35	35	20	10	0
Arbejdsudbud										
I alt	-2,5	2,5	7,5	8,1	8,6	9,2	9,7	12,8	8,3	3,9
<i>Heraf fra effekt fra personer, der skifter fra overførselsindkomst til beskæftigelse i hovedforløb</i>	2,5	7,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	10	5	0
Memopost:										
Arbejdsudbud, hvis alle er fuldtidsbeskæftigede forud for uddannelse	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	0	0	0

Anm.: Arbejdsudbudsvirkningerne er beregnet under forudsætning af, at halvdelen af EUD-eleverne kommer fra hhv. beskæftigelse og indkomstoverførsler. Det er ligeledes lagt til grund, at der er et frafald fra grundforløb til hovedforløb på 50 pct., hvilket omtrent svarer til den seneste frafaldsstatistik. Uddannelsen har en længde på 3 år, fordelt med ½ år på grundforløb og 2 ½ på hovedforløbet. EUD-elever på hovedforløb er beskæftigede. Den positive arbejdsudbudseffekter i de fleste år under uddannelseløftet afspejler primært, at halvdelen af EUD-elever forudsættes at modtage indkomstoverførsler for uddannelsen påbegyndes.

Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 25 (Alm. del) af 11. oktober 2017 og egne beregninger.

Det skitserede uddannelsesløft forudsætter en forøgelse af elevbestanden på erhvervsuddannelserne med 35.000 personer i årene 2021 til 2025. Til sammenligning var antallet af elever på erhvervsfaglige uddannelser ca. 107.000 personer 1. oktober 2017, jf. *Danmarks Statistik, Statistiskebanken*.

Tabel 2 viser virkning på primær offentlig saldo og holdbarhedsindikator (HBI) af uddannelsesløftet. Fra 2019 til 2025 svækkes den primære offentlige saldo (inkl. arbejdsudbudseffekt). Det afspejler stigende offentlige drifts- og SU-udgifter. Svækkelsen er størst i 2019 – og mindskes i de efterfølgende år i takt med at andelen af EUD-elever på hovedforløb forøges og at flere EUD-elever afslutter uddannelsen. I 2026 og 2027 styrkes den primære offentlige saldo. Det afspejler, at der de pågældende år ikke er EUD-elever på grundforløb.

Endelig styrkes den finanspolitiske holdbarhedsindikator med ca. 0,3 mia. kr. som følge af uddannelsesløftet, svarende til ca. 0,01 pct. af BNP.

Tabel 2

Stiliseret eksempel – virkning på primær offentlig saldo 2019-2061 og holdbarhedsindikator ved et løft af 70.000 personer fra grundskole til erhvervsfagligt uddannelsesniveau

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028-2061
Mia. kr. (2017-priser)										
Primær offentlig saldo	-2,2	-1,5	-0,8	-0,6	-0,5	-0,3	-0,2	2,2	1,6	1,1
Virkning på holdbarhedsindikator (HBI)										0,3

Anm.: Se tabel 1.

Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 25 (Alm. del) af 11. oktober 2017 og egne beregninger.

Når uddannelsesløftet er fuldt gennemført øges strukturelt BNP som følge af et højere arbejdsudbud og højere produktivitet (lønafkast). I Svar på Finansudvalget spørgsmål nr. 25 blev det på baggrund af stilleskruer vurderet, at strukturelt BNP ville stige med ca. 70 mio. kr. ved et uddannelsesløft af 1.000 personer fra ufaglært til faglært. I nærværende uddannelsesløft – hvor der skaleres med en faktor 70 – kan stigningen i strukturelt BNP groft skønnes til ca. 4,9 mia. kr. svarende til godt 0,2 pct. af BNP.

Stigningen i strukturelt BNP afspejler stigende lønsum (fra højere arbejdsudbud og produktivitet), stigende bruttooverskud i virksomhederne og stigende afgiftsprovenu. Det stigende bruttooverskud i virksomhederne skyldes, at kapitalanvendelsen i virksomhederne forudsættes at stige i takt med lønsummen. Vurderet på fordelingen mellem lønsum og bruttooverskud i de private byerhverv kan det groft skønnes, at bruttooverskuddet i virksomhederne stiger med $\frac{1}{4}$ af stigning i BNP. Af den vurderede stigning i strukturelt BNP på 4,9 mia. kr. som følge af uddannelsesløftet vil ca. 1,3 mia. kr. være større bruttooverskud i virksomhederne, som medgår til at dække afskrivninger og finansieringsomkostninger på det større kapitalapparat.

Det skal afsluttende bemærkes, at et uddannelsesløft på 70.000 personer fra ufaglært til faglært indenfor en kortere årrække er udtryk for en stor ændring i uddannelsesadfærden.

I 2017 var det omtrent 19 pct. af eleverne der efter folkeskolen søgte en erhvervsuddannelse, *jf. Undervisningsministeriet*. Søgningen til erhvervsuddannelser har været omtrent uændret de seneste år.

Der er som led i arbejdet på, at flere skal tage en erhvervsuddannelse, opstillet mål for, at en stigende andel efter folkeskolen skal påbegynde en erhvervsuddannelse, og at frafaldet på erhvervsuddannelserne skal reduceres.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister